

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ԹԻԻԵՐԸ ՍՈՒՐԲ ԳՐՈՑ ՄԷՋ

Ա. ՏԱՍԱՐԳԱԿԱՆ ԹԵ՛ ԵՐԿՈՏՑԱՆՆԱՆ
ԳՐՈՒԹԻՒՆ.

Եզրկատարի տասներորդական դրուժինը կը գործածէին, որ իրեն նիմ ունէր երկու ձեռքերու տարւ մատները, ու այս դրուժինը ետքէն անցաւ Յոյներուն և Հռոմայեցիներուն:

Գաղղեացիք, տարւան 12 ամիսներու ազդեցութեամբ, տասներորդական դրուժեան նստ հաստատեցին նաև երկուստանեան դրուժինը: 60 թիւ, 12 ին յիւլ (մեզիկ մատներուն թիւը) բազմատասիկը, ունէր իր բազմապատիկներն ու ըստորաբաժանումները: Անոնք միևնոյն ժամանակ կը հաշուէին 500, 1000, 10000, և այլն:

Գաղղեացիներու այս սովորութիւնը անցաւ նաև Եբրայեցիներուն:

Այսպէ՛ս կը տեսնենք որ Աբրահամ, տասներորդական դրուժեան համաձայն, կը խնդրէր Աստուծոյ խնայել Սողոմոն՝ եթէ նա գործուէին 50 արգարները, ու այս թիւերը նոյն դրուժեամբ կը նուագեցնէր, հետզհետէ ինչպիսիք 45, 40, 30, 20, 10 (Ենիւլ. ԺԸ. 26-32): Նոյնպիսի տասներորդական դրուժեամբ է որ Մովսէս անապատին մէջ կը խոստանար Ժողովուրդին՝ 10 տն կրնայ մին ուսեւ ու 1, ու 2, 3, ու 5, ու 10, այլ 30 օր (Թիւք ԺԸ. 19): Եբրայեցիք բազան անիլ կարեւորութիւն ունէին երկուստանեան դրուժեան, շատ անգամ գործածելով 12 և 60 թիւերը ու աւելոնց բազմապատիկները կամ ստորաբաժանումները: Սեբմանացանք առական մէջ ցորենի բերքը թէև 100 է, բայց թ՛ նաև 60 և 30 (Մատթ. ԺԿ. 8, Մարկ. Դ. 8): Որքան որ տասներորդական դրուժեամբ կը ճշգրտէին երկայնութեան չափերը, բայց և այնպէ՛ս երկու դրուժիներն ալ կը գործածուէին տարողութեան չափերուն համար:

Հրեաները լին թաւրի եղած ըլլալ մեծ հայաւազդեանը: Անոնք արդեօք գիտէին չրկաթի թիւն ու արամագիծին հշրթիւ համեմատութիւնը: Կասկածելի է, թրուած է Աստուածաշունչին մէջ՝ թէ Գիլիմէ Սովիկ արամագիծն է 10 հանգուս ու չըրութեամբ՝ 30 հանգուս, մինչդեռ այդ համեմատութեան չրկաթիծը պէտք էր ըլլար 31 ու կէս հանգուս (եթէ չըլագիծը 30 հանգուս ըլլար՝ արամագիծը պէտք էր ըլլար 9 ու կէս հանգուս): Բայց հասկնալի է որ Ս. Գիրքը այստեղ մեքանոր հայելու մը կը ներկայացնէ:

Բ. ԻՆՁՁՈՒՍ ԿԸ ԳԻԼԻՄ ԹԻԻԵՐԸ.

Մակարեանց չրկանին (Բ. զար և Ա. զար Ն. Բ.), և նոյնիսկ անիկ առաջ, Հրեաները թուանշաններու տեղ այտուբենցի տառերը կը գործածէին: Առաջին տառը տառերը 1էն 10 թիւներու արժէքը ունէին: 11րդ տառը համարժէք էր 20ի, 12րդը՝ 30ի, 13րդը՝ 40ի, 14րդը՝ 50ի, 15րդը՝ 60ի, 16րդը՝ 70ի, 17րդը՝ 80ի, 18րդը՝ 90ի, 19րդը՝ 100ի, 20րդը՝ 200ի, 21րդը՝ 300ի, 22րդը՝ 400ի: Այս 19րդ տառը (100) աւելցնելով 22րդին (400) վրայ՝ կ'ըլլար 500, 20րդը (200) 22րդին (400) վր-

այ՝ կ'ըլլար 600, վերջինիս վրայ աւելցնելով 21րդը՝ կ'ըլլար 700, 22րդ (400) տառը կրկնելով՝ կ'ըլլար 800: Վերջապէս 19րդ տառը (100) աւելցնելով կրկնուած 22րդ տառին (800) վրայ՝ կ'ըլլար 900: Հաջորդապէս թիւերը ցոյց կու տային այրուբենցի նոյն տառերով՝ զինքով անոնց վրայ հորիզոնական երկու կէտեր: Կէտադրուած առաջին տառը կ'արժէր 1000, երկրորդը՝ 2000, ու այսպէս յաջորդաբար:

Աւետարանական չրկանին Պաղեստինի մէջ կը հաշուէին նաև յունական տառերով:

Գ. ԽԱՆԳԱՐՈՒՄ ԹԻԻԵՐՈՒՆ.

Սուրբ Գիրքի թիւերը մեծապէս խանգարուած վիճակով հասած են մեզ: Ասիկա հասկնալի է: Գէշ գրուած բառ մը ընդգրկանազող կրնայ ճշգրտել՝ կամ ընազդիլին դիմելով և կամ զգալուցութեամբ, բայց թիւերու համար այս միջոցը չի բաւեր, արդէ առաջ եկած են բազմաթիւ խանգարումներ: Այսպէ՛ս Դաւիթի ժամանակը 800,000 է, 1,100,000 սպառնալէշները կային Իսրայէլի մէջ մէկ կողմէ և 500,000 և 470,000 ծառայի մէջ՝ միւս կողմէ: Բեթսամիւսի մէջ սպանուածները, որոնք ոչ-յարգական անկարգի մը ձգեցին Ուխտի Տապանալիկի վրայ, կը բաղկանային 70 (հաւանական թիւ) կամ 50,000 հոգիէ՝ ըստ եբրայական ընազդին, եօթնասանից թարգմանութեան և վաւկաթայի, կամ 5070 հոգիէ՝ ըստ ասորական և արաբական թարգմանութեանը: Մի մասին կարելի է բազմամիկն օրինակներ առաջ բերել:

Գէտք է աւագիր ըլլալ թէ շատ մը թիւեր ուռեցուցած են ընդօրինակողները՝ իրենց նախնիներուն ոյժն ու փառքը աւելցնելու գիտումով: Այսպէ՛ս Դաւիթի ժամանակը հեշտ Իսրայէլի ութ հարիւր հազար արունց զօրու սուսերամեքանց եւ այդ ծառայ կնդ հարիւր հազար արունց մարտիաց (Բ. Թազ. ԻԿ. 9): Ասիկա խիստ է հոծ ընակչութիւն մը ենթադրելի կու տայ Հրեաստանի մէջ ինչ որ շատ հեռու է հաւանականութենէ: Այս թիւերը ալ անիլ ուռած են Ա. Մնացործած գիրքին մէջ, ուր զինք կըրողներու թիւը ցոյց կը տարուի 1,100,000 Իսրայէլի և 470,000 ծառայի մէջ:

Դ. ԹԻԻԵՐՈՒ ԼՆՏԱՐԳԱԿԱՆ ԱՌՈՒՄՆԵՐ.

Սուրբ Գիրքը թիւերու քանի մը ինքնատույ առումներ կը պարունակէ: Ատոնց կարգին են հետեւեալները. Ե՛ Վերայ երից անօրէնութեանց Դամապիւս եւ ի վերայ չորից... ի վերայ երից ամպարչուութեանց Գազայ եւ ի վերայ չորից (Ամսիւ Ա. 3, 6): Վեցիցս ի վտայ փրկեցեղ զքեզ, եւ յեթներորդում ոչ մերձեցի տա զեղ չարս (Յոբ Ե. 19): Ե՛ Տղարիկ երկու գտտեղք են, աւսն՝ Տո՛ւր, տո՛ւր: Մեքինք սոցա ոչ յաղեցին, չորէ չասեն՝ Շատ (Առակք Լ. 15): Դանի Ել պայմանադրական թիւերը չհամեմատուած կամ անորոշ քանակութիւն մը ցոյց կու տան. Ե՛ թիւ եթէ երկ անգամ վրէժք խնդրիցին եւ ի կայնէն, ապա և Հնամայ իրքամանակին երմս (Ենիւլ. Դ. 24): Ե՛ թիւ եթէ երկ անգամ անկանիցի արդարեւ՝ կանգնեցի (Ենիւլ. ԻԿ. 16): Ե՛ թիւ ասեմ զեզ՝ թէ միշտ եւ երբ անգամ (Ենիւլ. ԻԿ. 16): Ե՛ թիւ միշտ եւ երբամանակին երմս (Մատթ. ԺԸ. 22, Դուկ. ԺԵ. 4):

երբայցեցերէնի մէջ շատ բաներ անհասկանալի են զազաւարարով կը բացատրուին: Անոնք կը բաղդադատուին փոյիի հատիկներուն (Թիւք ԻԿ. 10), ծովի աւաղին (Ուլտէ Ա. 10) կամ երկինքի աստղերուն հետ (Մնչու. ԺԵ. 5): «Այլ մեր ամենայն իսկ հեր գլխով թռուցալ է» (Մատթ. Ժ. 31), որ կը նշանակէ թէ Աստուած մեզ վերաբերելով ամենայնչին մանրամասնութիւններով անգամ կը հետեցըքըռուի:

Ե. ԽՈՐՀՐԳԱՎԱՆ ԹԻՒՆԵՐ.

Աստուածայունչին մէջ կան կարգ մը շատ քրտածուած թիւեր, որոնք խորհրդական ու այլաբանական տեսակետով կարեւոր տեղ մը կը զբաղեն: Անո՛ր այդ թիւերուն զլխաւորները.

Մէլ. — Այս թիւը նշանակէ է Աստուծոյ միութեան, նաեւ այն միով լոյսիւնին (Դաւթիթի) զոր Աստուած պիտի զդէն իր Ժողովուրդին (Նեղ. ԼԻ. 23):

Մելու. — Այս թիւով Ս. Գիրքին մէջ ցոյց կը տրուին՝ երկինքի երկու մեծ լուսաւորները: Աբրահամի երկու և Իսրայէլի երկու որդիները, Յուդայի և Իսրայէլի երկու թագաւորութիւնները, հացերու առաջին զբաղին ասոն երկու ձուկները, Պետրոս առաքելի երկու ոտերըը, Յիսուսի խաչակից երկու աւաղակները, Ուխտի Տապանակին երկու թորովները, Օրէնքի երկու տապանակները, ջաւաթեան երկու նոխաղները, Տաւաթի երկու սրները, Տեառնընդառաջի երկու տառակները կամ աղանիւնները, Տիրջ Գերեզմանին առջև ու Նամբարձման օրը երեցող երկու հրեշտակները, և այլն:

Մեկ. — Կը գտնենք Սուրբ Գիրքին մէջ՝ Նոյի երեք որդիները, Յօրի երեք բարեկամները, Դանիէլի երեք ընկերները, ասիլի և ժանախտի երեք տարիները Դաւիթի քրոջ, Պետրոսի երեք ուրաջամները, երեք վկաները՝ Յովհաննու Ա. Թուղթին մէջ, Աբրահամին երեցող երեք հրեշտակները, Դանիէլի օրական երեք աղբջները, Յովսիանի կէտ ձկան փորին մէջ անցուցած երեք օրերը՝ նշանակ Յիսուսի երեք օր զբեղվմանի մէջ մնալուն, Ս. Երբարդութեան երեք անմերը, և այլն:

Յար. — Նուազ կարեւոր այս թիւով ցոյց կը տրուին՝ Նոյիմի չորս դստերը, չորս հովերը, աշխարհի չորս ծայրերը, Նեղիկէլի անեղիքին չորս կենդանիները, աւետարանիչներու չորս կենդանիները, Դանիէլի չորս կենդանիները, Յայտնութեան չորս հրեշտակները, Ղազարոսի զբեղվմանի մէջ անցուցած չորս օրերը, և այլն:

Զնգ. — Այս ալ ալ այն բան կարեւոր թիւ մըն է, Յովսիապաղատա մէջ եղբ Բոթաբէն պէտք է հատուցանել հինգ եղ Իսրայէլի ժեղերը կ'ընծայեն հինգ խոյ, հինգ նոխալ և հինգ գառն: Դաւիթ Արիմիւէլէն խնդրեց հինգ հաց: Առաջին անգամ հրաշքով բազմացան հինգ հացերը: Առաջին մէջ կը յիշուին հինգ իմաստուն և հինգ յիմար կոյսերը, և այլն:

Վեց. — Կան շարքուան մէջ աշխատութեան վեց օրեր, մշակութեան վեց տարիներ՝ երկու շաբաթ տարիներու մէջտեղ, սերտրէներու վեց թիւերը՝ նկարագրուած Յայիին, ջարէ վեց թագակները՝ Գանայի մէջ:

Եօթը. — Գերազանցօրէն նուիրական ու ամենէն շատ գործածուած թիւն է ասիկա, որ իր

կարեւորութիւնը կը պարտի, զլխաւորաբար, շաբաթուան եօթը օրերուն: Կիմուսած արարողագրութեան եօթը օրերուն վրայ: Երբուհի մը իւրեկ երայիթը՝ Աբրահամ կու տայ եօթը գառնակ: Բաղդալ հացերը Տաւաթին մէջ կը պահուին եօթը օր: Նոյնքան օր կը տէ՛ Տալաւարակարաց տունը: Շարքուան եօթներորդ օրը Կուրիւրած է Աստուծոյ, Անարիի ու իր որդիներուն ինչպէս նաև Սեղանի եօթուն ու նուիրադործումը կը տէն եօթը օր: Եօթը շաբաթներ կը բաժնեն Պատեքի տունը Պենտեկոստէէն: Զոհի կենդանիները ընդհանրապէս եօթն են, նոյնպէս սրբույնները: Եւսեօթ է Եօթնաստեղեհան Աշտանակը: Սուրբ Լուգին կը պարգէն եօթը շնորհներ: Ս. Յովհաննէս կը զրէ՛ եօթը եկեղեցիներուն: Մարգարէները ասէպ կ'ընտանեան եօթը տեսիլներ: Յայտնութեան գիրքին մէջ կը յիշուին եօթը հրապարան, եօթը աստղ, եօթը լապտեր, եօթը կնիք, եօթը եղջիւր, եօթը աշ, եօթը հրեշտակ, եօթը փղ, եօթը կայծակ, եօթը վէրք, եօթը թագաւոր, և այլն: Յակոբ երկու անգամ եօթը տարիներ կը մնայ լաւանի ծառայութեան մէջ, անիկա եօթն անգամ կ'երկրպագէ Նսաւին: Փարաւոն երազի մէջ կը տեսնէ եօթը երկնք և եօթը հաւկ: Նեխման Ասորի եօթն անգամ կը լուսայուի Յորդանանի մէջ: Կան Միակեան եօթը եղբայրներ, եօթը սարկաւաղներ, եօթը դեմք՝ Մագաղիթնայցիին մէջ: Սուրբ պէտք էր տէէր եօթը օր: Եօթներորդ՝ այսինքն շաբաթ տարին հանգիստի տարի մըն էր:

Ութ. — Այս թիւը ցոյց կու տայ միայն տոներու ութեակը և Թլփառութիւն կատարուելիք օրը:

Տասը. — Յայտնի են Տասնարանեայ Պատուիւրանները: Եգիպտոս կը զրէ՛ տասը պատմութիւն: Երբայիցիք պարտաւոր էին Աստուծոյ նուիրել տասը մասն մէկը կամ աստանորդը իրենց եկամուտներուն: Յիսուս թոյլից տասը բորոտներ: Ան խոսեցաւ տասը կոյսերու առաջը նաև առաջը տասը ծառաներուն, որոնցմէ իւրաքանչիւրը ընտանեցաւ տասը մնաւ:

Տասնեկու. — Իմայէլ ու Յակոբ ունին տասն երկուական որդիներ: Յակոբի որդիները եղան նախնիները Իսրայելացւոց տասներկու ցեղերուն: Այդ ցեղերը ներկայացնող տասներկու ջարերով կը շինէ Սովետս Զուղարծութեան Սեղանը: Անոնց անունները քանդակուած էին ջահնապագիտի լանջապատանակին վրայ: Առաջագործութեան տասներկու հացից կ'այլն նախ վկայութեան Իսրայէլին՝ ապա Տաւաթին մէջ: Տասներկու լուսաններ կը զրկուին Քանանի երկրը: Յադիթի մէջ կ'այլն տասներկու չորս պրիւրներ: Տասներկու մարդիկ Յորդանանի եղբերէն տասներկու ջարեր կ'ընտանի՝ յիշատակի արման ար կանգնելու համար հոն: Սողոմոն տասներկու վերապացու կը կարգէ Իսրայէլի վրայ: Տասներկու պղնձէն ցուլեր կը վերցնէին Պղինձէ Ծովը Տաւաթին մէջ: Եղիա մարգարէ՛ անգամ մը կը կանգնէ տասներկու ջարերով: Յայտնութեան երուսաղէմը օւնի տասներկու դուռ և տասներկու հինիական ջարեր: Լն կան տասներկու մարգարէներ: Իսուս իր տասներկու տարեկանին կ'երթայ Երուսաղէմի Տաւաթը: Անիկա կը յարուցանէ Յայտնի տասներկու տարեկան բաղկըլ: Տասներկու կողովներ աւելցան Յիսուսի արջմամ ցուցած հացէն: Վերջապէս կ'մանաւորեմ կան

տասներկու առաքեալներ, որոնք պիտի զատեն իւրայնի տասներկու ցեղերը:

Երեսուն. — Երեսնական օր Անարոնի և Մովսէսի սաղը կը պահեն: Մեր Տէրը ձօնաւորապէս երեսուն տարեկանի կը ձեռնարկէ իր պաշտօնին: Սամսուոն չըլլապատուան էր երեսուն ընկերներով ու Դաւիթ՝ երեսուն քաջորի պետերով: Յազա երեսուն արծաթ կ'ընդունէր փոխարէն իր մատուցեան:

Քառասուն. — Ջնդգեղը կը տէն քառասուն օր: Երբայցիք անպատուին մէջ՝ կը Թափառին քառասուն տարի: Մովսէս երկիցս քառասուն օր բեր կ'անցընէ Սինայի վրայ: Նիդա քառասունը օրուան համարը կը կորէ: Նիդուէ կ'ապաշխարէ քառասուն օր ետք: Յիսուս քառասուն օր ծով կը պահէ ու իր յարութենէն վերջ քառասուն օր կ'ենթի առաքեալներուն ու աշակերտներուն:

Երասնասուն. — Յազարին կետ եզրպտուս իշող ետքայցիները կը բազկական են երեսնասուն հոգի: Եօթնասուն ծերեր կը դործայցին Մովսէսի: Յովիմի մէջ կային նաև եօթնասուն արջ մաշենին: Իրենց խաղերայութեան համար մահաւոր կը պատժուին Ռեյի եօթնասուն քուրմեր: Մարգուս կեանքին օտորարկան տեսողութիւնը չ'անցնէր եօթնասուն տարին: Ռաբելնի մէջ լէշէց զերութիւնը կը տէն եօթնասուն տարի: Եօթնասուն շարաթ տարիներ կ'անցնէ Դանէլի տեսիլէն մինչև Մեհիայի աշխարհ զարը:

Լեւանները Քաղղէացիներէն սուրկեցան խորհրդական կամ աշխարհական մեկնութիւններ տալ թիւերուն:

Ձ. ԹԻԻԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՀԱՍՏՈՒԱՆԱՆՈՒՄԻ ՄԵԿՆԻՍԵՐՈՒՆԸ.

Ենկեղեցւոյ խորհրդ, մանաւանդ արևմտեանները, թիւերու խորհրդական մեկնութիւններ կը փնտռեն: Առնցմէ Օգոստինոն է որ ամենէն աւելի յարած է այդ կերպին: Խոստովնոսինքն թէ թիւերու խորհրդականութիւնը շատ երկարողական կարեւորութիւն ունի: Օգոստինոսի այլաբանական այդ մեկնութիւնները կետաբարական են աւելի՝ քան օգտակար: Յերոնիմոս առանց զանոնք նայելու՝ աւելորդ կը համարէ նախադասութեան տեսիլ Ս. Գրքին մէջ յիշուած թիւերը: Առան բերնիք քանի որ օրինակներ այդ կարգի խորհրդական մեկնութիւններէն:

Երկու թիւը կը խորհրդանշէ սէրը, որ առնուած երկու անգամ ունի (Օգոստինոս, Մեծն Գրիգոր):

Երեք թիւը լէշէց մէջ նուիրական զարմապատահաւոր երկիցս սուրբ Աստուծոյն, որ էր և է պիտի լինի: Դարձաւ Սրբորդութեան խորհուրդին պատահաւոր այդ թիւը ընդհանուր նուիրականութիւն ստացաւ (Ամբրոսիոս):

Չորս թիւը կը ներկայացնէ չորս տարրերը՝ չորսը, օղը, հողը և կրակը (Յերոնիմոս, Ամբրոսիոս): Լին կտակարարին մէջ Աստուած յայտնուած է չորս նուիրական տառերով (ՅԱԿԷ), ինչպէս՝ Նոր Կտակարարին մէջ յայտնուած է չորս Աւետարաններով:

Աստուածութեան (երեք թիւով ներկայացուած) միութիւնը աշխարհի հետ (չորս թիւով ներկայացուած՝ չորս տարրերուն պատահաւոր) կու տայ իօրը նուիրական թիւը: Լիլարիոն, Ամ-

բրոսիոս, Օգոստինոս, Յերոնիմոս, Գրիգոր Նազիանզացի և Բերնարդոս Կարեւորութիւն կ'ընծայեն այս խորհրդաւոր թիւին: Բերնարդոս աւեր մէջ կը տանէ միութիւնը Լուսաւորին՝ ներկայացուած երեքով (Երբորդութիւն) ու մարդկային բարեբան՝ ներկայացուած չորս գիտաւոր առաքիներութիւններով:

Սուրբ Լալլերը ութ թիւին մէջ կը գտնեն Սինահրիկն (եօթնով ներկայացուած) նիցցը ղեկի ենկեցեցին, որուն հիմնադիրը, կ'ըսեն յարութիւն առաւ ութերորդ օրը (Յերոնիմոս, Օգոստինոս): Ասոր մէջ կը տեսնեն նաև կատարելութեան խորհրդանշանը, վասնզի ութերորդ օրը կ'աւարտի շարաթի հանդիսութիւնը:

Տասը կատարելա թիւ մըն է՝ Օրենքի տալը պատուիրաններուն պատահաւոր (Ամբրոսիոս, Յերոնիմոս, Օգոստինոս):

Տասներկուրդ սուրբ թիւ մըն է՝ ընտրեալ ժողովուրդին տասներկու ցեղերու բաժնուելուն պատահաւոր (Օգոստինոս):

Քառասուն թիւը կը խորհրդանշէ Ապաշխարութիւնը և Աղօթքը (Լիլարիոն, Յերոնիմոս, Օգոստինոս):

Եօթնասունը, Օգոստինոսի համաձայն, խորհրդաւոր արժէք մը ունի՝ ըլլալով բազմապատիւ եօթը և տասը թիւերուն:

Ենկեղեցական հին մատենագիրներուն քով թիւերու այս խորհրդականութիւնը բաւական բարդ երեւոյթ մը ունի: Ջոր օրինակ՝ սա Ռուս Նաբաւ Թուղթին հեղինակը Աբրահամի թիւաւորած 318 մարդոց թիւը լուսաբանելու համար՝ կ'ըսէ՝ Դէ ՅԻՍՈՒՄ անուան առաջին երկու տառերը (ԻԻ) համարժէք են 18 և Դ տառը որ խաչի ձևն ունի, կուտարէ և երեք հարիւրը, որով 318 թիւը ցոյց կու տայ թէ մարդիկ պիտի փրկուին խաչելա Յիսուսի ձեռամբ:

Բայ Օգոստինոսի՝ տասներկու թիւը (թիւը իւրայնի 12 ցեղերը զատելու սահմանուած առաքեալներուն) կը նշանակէ ենկեղեցին, որ բաղկացած է՝ յառեւ Ս. Երբորդութեան մկրտուելու համար աշխարհի չորս կողմերէն կանչուած մարդոցմէ, վասնզի չորսի և երեքի բազմապատիկն է տասներկու: Նոյնպէս քառասուն թիւը (մարդկային կեանքի միջին տարիքը) այսպէս կը լուծուի. $7 + 3 = 10$ և $10 \times 4 = 40$: Այս լուծման մէջ 7 կը խորհրդանշէ արարածը, 3ը՝ Աբրաիլը, 10ը՝ իմաստութեան լիութիւնը և 4ը՝ տարուան եղանակները:

Համաձայն հեռայ կապականներու, որոնք կամայական ու ծայրայեղ չափաչափութիւններու կը տանին իրենց մեկնութիւնները, այն բաներն են պարբերութիւնները, որոնք թուական նշանակութիւն մը ունին Աստուածաշունչին մէջ, կարելի է մեղք միտին տեղ առնել: Առնել, սակայն, պարզապէս լարայաղացութիւններ կամ անմիտ ու սնոտի ձեռնածութիւններ են, որոնցմով կապականներ Աստուածաշունչի տառերուն ու թիւերուն այլեւայլ մեկնութիւններ կը յարմարեցնեն:

ՀԱՏԱՅՈՒՆ՝ Մ. Ե. Ն.

